REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 217. Brașov, Joi 2 (15) Octomvrie 1908.

Un strigăt al Românilor din Săcuime.

O espunere a situațiunei școalelor noastre confesionale la periferia săcuimii în Ardeal, ce am publicat'o în numărul de eri al foaiei noastre, ne aduce aminte de trista realitate, de care părea că am uitat un moment în mijlocul însemnatelor intâmplări în politica d'înăuntru și din afară, ce agită azi spiritele cercurilor politice dela noi și din străinătate. A fost bine dară, că amicul cauzei școalelor noastre din protopopiatul Murășului ne-a reamintit prin descrierea fidelă a stărilor școlare și naționale de pe acolo, marele neajuns cu care avem și trebue să ne luptăm în mersul nostru spre ținta cea mare, ce o urmărim.

...„Acțiunea de maghiarizare își întinde în continuu firele sale, iar noi în loc de a ne apăra, dăm frâu patimilor mici și certelor confesionale, cari ne desbină și ne slăbesc“. Așa introduce amicul foaiei noastre din acea parte a Ardealului raportul său.

Știm, că încă de pe atunci, când trăiam în timpuri și împrejurări mai favorabile, prin anii șasezeci ai secolului trecut, s'a luat inițiativa de către toate căpeteniile bisericelor noastre pentru conlucrarea frățească a celor două confesiuni române în acele puncte espuse ale românismului, unde numai cu puteri unite se poate susținea și desvolta învățământul românesc. Astfel în comunele cu locuitori de ambe confesiunile s'a dispus să se susțină numai o școală din partea confesiunei, care are maioritatea, care școală să fie folosită și sprijinită de toți. Un salutar principiu, ce a fost pe timpul acela respectat și care fu reînnoit și mai târziu, ca singur mântuitor în ținuturile mixte și lipsite de mijloace de ajuns. Pe baza acestei învoeli și a acestui principiu de salvare s'a susținut de către ambele confesiuni timp de 10 ani și școala confesională unită în comuna Vidrasău. De trei ani de zile, de când învoiala încheiată pe 10 ani a espirat, nu mai funcționează nici o școală în acea comună. Preoții sunt certați între ei, iar conzistoriile n'au făcut nici un pas spre a mântui școala românească, care, fără concursul tuturor nu se poate susținea.

Peste 80 de școlari au rămas atâta timp fără de nici o instrucțiune, iar bieții părinți se văd siliți să-și trimită copiii la școalele streine, unde sunt cei mai mulți respinși, din cauză, că nu mai e loc pentru ei. Intre șase comune românești numai două au școli confesionale. In Nirastău statul a ridicat în coasta școlii confesionale unite o școală de stat ungurească, care, având numai câțiva școlari unguri, nici că s'ar mai putea susținea, dacă nu ar primi contingent de școlari dela Românii din comuna Molomfalău, unde iară domnesc certe și neînțelegeri, din care cauză locuitorii au degenerat cu totul în ce privește conștiința lor națională, ba sunt în pericol să fie copleșiți de maghiarizare de când își trimit copiii la școalele ungurești.

E trist a trebui să constatăm, că Românii din săcuime sunt așa de mult neglijați în ce privește învățământul românesc de autoritățile superioare școlare dela Blaj și dela Sibiiu. In urma nepăsării celor chemați în primul rând a veghea asupra școalelor noastre confesionale, am avut să suferim multe desastre în deceniile ultime și altele ne așteaptă. Greutăți vor fi sus și jos, și la unii și la alții. Esistența acestora însă nu dispenzează de ceea ce se poate face și nu se face pentru învățământul nostru românesc. Cum au dus'o timp de 10 ani, de ce să nu-o poată duce mai departe școala confesională din Vidrasău?

Cum de nu s'a aflat în timp de 3 ani mijlocul de a se delătura neajunsurile și a se face posibilă continuarea instrucțiunii ca mai nainte? Ori doară „patimele mici și certele confesionale“ să fi cuprins așa de mult și cercurile diriguitoare ale bisericilor noastre, încât să nu mai fie modru de a se susținea și realiza marele principiu de ajutorare împrumutată pentru salvarea unui interes comun consacrat în zilele, când pericolul nu era așa de amenințător ca astăzi.

Intrebarea e pe cât de importantă pe atât de gravă și nimic nu poate scăpa pe cei din fruntea bisericilor noastre, că nu se străduesc de a-i da o deslegare cât mai grabnică și favorabilă pentru poporul nostru. Sunt mari pericolele, cu cari avem să luptăm. Cel mai mare pericol însă ar fi, dacă cei chemați, cuprinși de un fatalism nenorocit, ar rămânea indiferenți față cu strigătul de salvare, ce s'aude din mijlocul poporului credincios bisericii și neamului său. De aceea trebue să dorim din suflet' ca pornirea spre reculegere, ce se manifestă în sânul preoțimei din protopopiatul Mureșului, să fie constantă și să aducă roade reale spre binele obștesc.

Adunare poporală românească în Rășinar. Primim spre publicare următoarea convocare: »Alegătorii și poporul din cercul electoral al »Cisnădiei« se convoacă la o *adunare poporală*, care se va ținea Duminecă, în *18 Octomvrie* st. n. 1908 la 2 oare d. am. în Rășinari piața de lângă biserica cea veche, sau dacă timpul e nefavorabil în hotelul N. Vidrighin.

Ordinea de zi: 1. Deschiderea și constituirea adunării. 2. Desbatere asupra votului universal. 3. Proiect de resoluție și hotărâre asupra lor. 4. Inchiderea adunării.

Rășinari, la 8 Octomvrie 2908.

Dr. Ioan *Bucur* m. p., Maniu *Lungu* m. p. paroch, Emilian *Cioran* m. p. paroch Nicolai *Vidrighin* m. p., Iacob *Ciucian* m. p., Șerban *Marcu* m. p., Ioan *Cioran* m. p., Eremie *Dancășiu* m. p., Coman *Hâmbășan* m. p., Bucur *Hurdulea* m. p.

Adunări poporale românești s'au ținut Duminecă în comuna *Sacul* (cercul Zorlențul-mare), iar Sâmbătă în *Ecica română* (comitatul Torontal). La adunarea din Ecica română a luat cuvântul dep. Coriolan *Brediceanu* expunând într'o vorbire însuflețită situațiunea actuală politică insistând cu deosebire asupra votului universal. Adunarea, la care au participat și numeroși alegători nemți, a decurs în cea mai perfectă ordine. S'a expediat o telegramă de omagiu Maj. Sale Monarchului și o altă telegramă de protestare ministrului Andrassy. După rostirea mai multor discursuri însuflețite s'a votat o moțiune de încredere și mulțumită deputaților naționaliști, rugându-i să stăruiască mai departe în lupta pentru dobândirea votului universal.

La adunarea din *Sacul* și-a ținut darea de samă dep. Dr. Ștefan *Petrovici*, căruia s'a făcut o frumoasă primire. Adunarea a fost presidată de părintele Aurel Spătan. In discursul său dep. Petroviciu a trecut în revistă evenimentele dela ordinea zilei și a insistat cu deosebire asupra proiectului reformei electorale a ministrului Andrassy, explicând la înțelesul poporului atentatul care se pregătește în contra naționalităților și în deosebi în contra poporului românesc. De încheiere s'a votat o moțiune, în care se desaprobă politica de rassă și de classă a guvernului și se aprobă ținuta bărbătească a deputaților naționaliști.

Anexarea Bosniei și Herțegovinei în camera comunelor engleze. In ședința de Luni a comunelor, primul ministru, Lord Asquith, vorbind despre afacerile din Balcani, a spus următoarele: Sir Grey a constatat ca și mine în mod public, că Anglia nu poate în interesul valoarei tratatelor să recunoască modificarea făcută tratatului dela Berlin de către Austria, fără prealabilul consimțământ al celorlalte puteri semnatare. Părerea noastră este, că *recentele evenimente din Orient fac indispensabilă deliberarea puterilor* spre a ajunge la un acord convenabil intereselor Turciei și a altor state. Avem speranța, că soluțiunea acestor cestiuni va fi găsită și vom întrebuința toată influința noastră spre acest scop. Sperăm de asemenea că cei cari se simt păgubiți nu vor face criza actuală mai acută, dar vor arăta moderație și rezervă, având încredere în dorințele puterilor de a găsi o soluțiune convenabilă.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Decorațiuni (ornamenta) la Romani.

In speranță, că nu vor fi lipsite de oare-care interes, am cules și aranjat după epocele mari ale istoriei romane, datele despre decorațiuni (ornamenta) usitate de strămoșii noștri foarte practici a captiva spiritele, a da impuls bravurei militare, a stârni sentimentul onoarei personale și al gloriei în serviciul statului, care în totalitatea instituțiunilor sale practice, — ca la nici o altă națiune din anticitate, — făcea să se contopească individul în organismul viu al statului, devenind astfel persoană individuală foarte integrantă a acestuia. Aci își căuta și afla teren priincios de activitate bogată *„civis romanus“* cu drepturi dar și cu obligăminte, ce erau în cea mai desăvârșită armonie una cu alta.

Un aliment puternic și fecund spre ajungerea scopului, care se exprima în axioma: *„salus reipublicae suprema lex“* era și recunoașterea meritului precum și remunerarea lui în public sub forme invederate. Aci deci credem a fi aflat originea decorațiunilor din cestiune.

Nu cred că m'ași abate prea tare de la desvoltarea temei mele citând aci și motivele aduse în conziliu de stat de marele erou și și mai mare cuceritor al secolului al 18-lea *Napoleon I Bonaparte* cu ocasiunea înființărei ordinului *legiunei de onoare*. Incă ca prim consul, de fapt însă ca autocrat al șubredei republice franceze, Bonaparte rosti în consiliul său de stat următoarele cuvinte:

»Oamenii se lasă a fi ademeniți chiar ca și copiii cu jucării. De ce nu ne-am folosi de această slăbiciune omenească spre ajungerea unui scop înalt, care culminează în fericirea Franței și în gloria națiunei franceze?«

La observarea unui membru al consiliului de stat, că întroducerea ordinului intenționat miroasă a monarchie absolutistă, zise primul consul:

»Desfid pe ori-cine a-mi dovedi, că în republicele din anticitate cât și în cele moderne n'ar fi existând decorațiuni. Eu afirm sus și tare, că Francezii, urmașii falnicilor Galli, iubesc gloria și onoarea mai presus de toate. Ei nu sunt devotați sentimentului de libertate și egalitate, ci sunt îmbătați de gloria nemărginită a străbunilor lor bravi dar foarte făloși. Ar fi deci o măsură foarte înțeleaptă a da hrană acestui sentiment genuin francez«.

»N'ași cuteza a rosti aceste vorbe dela înălțimea tribunei; dar eu vorbesc într'un conziliu de stat, și deci cred că mă va înțelege oricine dintre D-voastră, care dorește sincer prosperarea patriei și are în vedere gloriosul ei viitor!«

Proiectul a trecut prin camera legislativă și prin tribunat cu majoritate de puține voturi.

Dar să reapuc firul întrerupt

I. Decorațiuni sub regi.

Epoca celor 7 regi romani este cea mai întunecată în orice privință, de vreme ce datele sunt foarte sporadice și incoherente: fabule amestecate cu un mic sâmbure de adevăr istoric. De aceea și relativ la decorațiuni sau podoabe ne mărginim a comunica atât cât am putut culege din autorii latini și din opurile de anticități.

Liviu ne spune, că Romul, primul rege roman și deci întemeietorul statului, în luptele sale cu Sabinii și Latinii din Alba-longa, capul confederației latine, de multe-ori se lua însuși la luptă pe viață și pe moarte cu capul dușmanilor mai cu samă când nu era chip să se curme înverșunata luptă cu vârsare de șiroie de sânge. Triumfător despoia pe dușmanul trântit la pământ de toate, ce avea: arme, vestminte prețioase, lanțuri de aur și alte podoabe și în triumf împodobindu-se cu ele întra în Roma — depunând aceste *„spolia“* spre vecinică păstrare în capitol.

Pe timpul republicei și sub imperiu.

Vom începe de jos, dela gregari și vom termina cu comandanții (imperatores.)

Gregariul roman primea la începutul republicei precum și mai târziu către finele acestei forme a statului roman remunerațiune în bani pentru bravura sa cu prilejul cucerirei unei țări nouă sau a unui fort întărit. Inainte de a se distribui darul *(donum)* să chemau cei bravi înaintea frontului armatei întregi și se lăudau pentru vitejia lor *(in contione laudati)* apoi li se da bani din așa numitul *donativum*. O altă parte a donativului sau mai bine zis partea leului, o rezerva comandantul pentru sine. Usul distribuirei de bani în jumătatea a doua a timpului republicei se făcu aproape abus. Plinius în H. N. XXXVII §2—16 ne spune: că marele Pompeiu în urma isbânzilor săvârșite contra Piraților a dăruit soldaților săi sume enorme de bani. Se arată că gregarul — soldatul de rând — primi nici mai mult nici mai puțin ca 6000 H. S. care in franci ar face aproximativ 1620 franci. Dictatorul pe viață și cel mai mare erou și bărbat de stat al republicei apunânde Caius Iulius Caesar distribui fiecăruia dintre veteranii săi suma colosală de 20.000 H. S.

Sub imperiu donativul era obligător la suirea pe tron a noului împărat ales și impus de pretoriani. Celce cunoaște istoria împăraților romani să-și revoace în memorie abuzul săvârșit de soldatesca pretorianilor neînfrânată și foarte lacomă de bani. Era un fel de licitație scârboasă, mai cu samă în timpul decadenței vastului imperiu.

E interesant a cunoaște și partea ce

Deputațiunea croată din Bosnia și Herțegovina a fost primită alaltăeri în audiență de Maj. Sa Monarchul. In discursul ce l'a rostit viceprimarul din Serajevo Dr Mandics, acesta a relevat bucuria și însuflețirea, cu care poporațiunea Bosniei și Herțegovinei și în deosebi poporațiunea croată, a primit anexarea, prin care »se aduce cu un pas mai aproape realizarea idealurilor naționale« ale poporațiunei croate. Maj. Sa Monarchul a răspuns, mulțumind pentru omagiile aduse și asigurând deputațiunea de binevoitoarea și părinteasca sa îngrijire.

Ziarul »Az Ujság« face mare caz din faptul, că oratorul Dr. Mandics a relevat caracterul *croat* al deputațiunei și că a vorbit despre realizarea »idealelor naționale« tocmai în momentul când opinia publică din Croația e atât de dușmănoasă Maghiarilor.

Din delegațiuni.

Desbaterea anexiunei în delegațiunea ungară.

Luni a ținut ședință comisiunea pentru externe a delegațiunei ungare, în care s'a început desbaterea asupra espozeului ministrului de esterne și s'a și terminat prin aceea că lui Aehrenthal comisiunea i-a votat încredere. In primul rând s'a discutat asupra anexiunei Bosniei și Herțegovinei. Desbaterea a fost însă mult prescurtată prin faptul, că președintele delegațiunei ungare Koloman Szell a declarat din prezidiu, că nu se poate discuta asupra cestiunei ce poziție de drept public să i-se dea Bosniei față cu ambele state ale monarchiei.

Nu delegațiunea ci numai parlamentul poate fi chiemat să se ocupe de această cestiune.

Cel dintâi a luat cuvântul br. Aehrenthal, care, deși expozeul său le era tuturor cunoscut, a dorit să mai dea unele esplicări.

Br. Aehrenthal și-a întrodus vorbirea accentuând că ceeace a făcut el n'a fost decât o continuare a politicei ce a inaugurat-o acum treizeci de ani contele Iuliu Andrassy, pe care îl laudă ca bărbat de stat prevăzător. Arată apoi că anexiunea Bosniei a fost o necesitate în interesul politicei exterioare a monarhiei. Contăm zice, la aceea, că pasul nostru va fi judecat cum trebue la Constantinopol, de unde ne vin știri cari nu sunt nefavorabile.

Acțiunea noastră din multe părți e rău judecată, pe când noi n'am urmărit prin ea alt scop decât să facem posibilă o firească desvoltare a imperiului. Paralel cu aceasta noi dorim, și am dovedit și prin aceea c'am renunțat la drepturile câștigate de a ținea garnizoane în Novibazar, că dorim ca paralel și popoarele balcanice să se poată desvolta de sine stătătoare. Politica aceasta a fost întotdeauna foarte populară în opiniunea publică ungară, de aceea ministrul speerează că politica sa va fi aprobată în Ungaria și de către delegațiune.

Raportorul *Toroczkay* dupăce vorbește în acelaș senz ca ministrul, îi adresează acestuia următoarele întrebări: Dacă diferitele state au avut cunoștință mai înainte de anexiune și dacă știrile răspândite despre conchiemarea unei conferențe internaționale sunt adevărate? In fine întreabă, care este punctul de vedere al ministrului de esterne cu privire la drumul de fier din Sandjac?

Delegatul *Saghy* aprobă politica conștie a ministrului de esterne, a căreia lipsă s'a simțit dela Iuliu Andrassy cel bătrân încoace. Speerează că și Turcia se va împăca cu faptele împlinite.

Delegatul *Issecutz* zice, că numirea »Anexiune« nu i-se pare norocită, căci ea ar pretinde ca să fie stabilit mai 'nainte, ori-că țările anexate vor rămânea de sine stătătoare, ori că vor aparține uneia din statele monarchiei. Totuși ia la cunoștință anexiunea ca fapt împlinit.

Delegatul croat *Babits-Gyalszki* vorbește în limba croată și declară că regele numai ca rege croat are un drept asupra Bosniei. Anexiunea Bosniei și a Herțegovinei e în primul rând o cestiune croato-sârbească. (Președintele *Szell* îl întrerupe pe cuvânt că delegația nu e competentă de-a discuta cestiunea de drept public a Bosniei). *Babits* (continuând) zice că regretă mult că caracterul sârbo-croat s'a ignorat la actul anexiunei și că în proclamație s'a eliminat titlul de rege croat. Nu trebuia să se procedă la anexiune înainte de a se resolva cestiunea croată (Szell îl întrerupe din nou zicând că afacerile croate nu se țin de delegațiuni.)

După aceasta ministrul de externe *Aehrenthal* răspunde la întrebările raportorului. Răspunsurile sale se declară de confidențiale.

Președintele *Szell* declară apoi că comisiunea *primește cu satisfacțiune și încredere politica ministrului de externe* și consimte cu tot ce se cuprinde în expozeul său.

In fine se votează preliminarul budgetului ministeriului de externe în genere și pe articole fără desbatere, și ședința se închide.

Din congregațiunea comitatului Caraș-Severin. Despre decursul congregațiunei comitatului Caraș-Severin, ținută alaltăeri în Lugoș, dăm după drapelul următoarele amănunte:

Aurel *Ciupe* a interpelat în legătură cu raportul vice-comitelui de este compatibil cu oficiul, ca un însemnat oficiant, un primar orășenesc, să fungeze ca redactor responzabil la o gazetă murdară. Este vorba de foaia »Severinul« și redactorul ei Dr. Octav. *Bordan*, primarul orașului Caransebeș. Dep. Coriolan *Brediceanu* a atins trei cestiuni: Nu poate înțelege nici decum modul cum se tractează la noi libertățile publice. Autoritățile administrative pe semne nici că-și dau seama despre aceasta. A umblat și în alte comitate, dar nicăiri n'a întâmpinat astfel de stări, ca tocmai la noi. Așa cel mai recent caz dela Sacul, unde întreruperile fibirăului în decursul dării de seamă a dep. D Petroviciu, sunt în adevăr ridicule. Duminecă s'a deschis în Lugoj o expoziție de hoară. S'a făcut în centrul unui comitat românesc și totuși placatele, cari vesteau această expoziție, s'au făcut exclusiv în limba maghiară, deși limba protocolară a acestui comitat este și cea românească. A treia chestiune este maghiarisarea comunelor.

Vice-comitele Aurel *Issekutz* răspunzând spune că în ceeace privește chestiunea primarului din Caransebeș cu foaia »Severinul«, respinge acuzele aduse. Dânsul știe foaia de una serioasă, care face politică rațională. Pentrucă însă numitul ziar conturbă poate sferele de interese a unor cercuri, dânsul nu poate face nimic. Sunt foruri de instanță mai înalte, — să-și caute oamenii dreptatea acolo. D-lui *Brediceanu* îi răspunde: că protopretorele la Sacul și-a făcut numai datorința, căci nu-i permis ca prin fraze să se conturbe liniștea comitatului. In celelalte două nu răspunde nimic.

Evenimentele din Balcani.

Moțiunea Skupcinei.

Dăm astăzi unele amănunte despre decursul recentei ședințe a Skupcinei Sârbiei. După deschiderea ședinței ministrul de războiu a supus un proiect de lege privitor la un credit de 16 milioane de lei spre a complecta armamentul armatei; acest proiect a fost trimis comisiunei financiare. Președintele Camerei, Iovanovici a propus apoi să se trimeată Skupcinei muntenegriene, care reîntră astăzi în sesiune, salutările frățești ale Skupcinei sârbești. Aceasta propunere a fost adoptată în unanimitate și cu aplauze. Tot președintele Iovanovici constată că în ședința secretă de Sâmbătă Skupcina a arătat un admirabil spirit de unanimitate. Propune, și Camera votează în mod unanim hotărârea următoare:

»Durerosă mișcată de marea nedreptate făcută Serbiei și poporului sârb prin violarea actului internațional dela Berlin, fără ca să fie întrebat poporul cel mai interesat, tocmai din partea monarhiei care trebuia să fie păzitoarea cea mai credincioasă a acestui tratat, Camera sârbească, e adânc convinsă de pericolul mare pentru independența țării, dar energic hotărâtă să facă totul ce ar fi necesar spre a asigura interesele Sârbiei și a compatrioților săi o protecțiune energică. După explicațiunile guvernului despre măsurile luate și cele de luat, Skupcina votează în mod unanim o ordine de zi de încredere pentru guvernul regal, așteptând dela el acțiunea cea mai hotărâtă pentru apărarea intereselor sârbești amenințate«.

Un interviev.

Un redactor al ziarului »Conservatorul« a avut o convorbire cu reprezentantul legațiunei Sârbiei din București, al cărei rezultat îl resumăm în următoarele:

La legațiune, nu se crede, că surexcitarea ce se observă la Belgrad, va duce la un războiu. Nimenea nu-și face iluzii asupra rezultatului unei asemenea eventualități, care ar duce desigur, la zdrobirea micului stat dela Dunăre, de către puternicul imperiu vecin. Austriacii ar fi în 24 de ore stăpâni pe Belgrad și acest adevăr brutal apare în ochii tuturor Sârbilor cuminți, ca o fatalitate inexorabilă. De aceea nimenea nu crede, că manifestațiile de stradă din ultimul timp, vor putea schimba câtuși de puțin linia de conduită a guvernului sârb, firm hotărât să nu provoace nici un conflict. Ca o dovadă despre aceasta, se citează atitudinea fruntașilor politici, ca Pasitch, Stoian Protich și Stoian Novacovici, cari se arată acum foarte rezervați, precum și prima ședință a Scupcinei, care a evitat cu îngrijire orice hotărâre de ostilitate la adresa Austro-Ungariei.

Un mare rău ar putea totuși face Sârbia monarhiei habsburgice, în cazul unui războiu. Ar fi răscoala populațiunilor bosniace și herțegovinene, atât de curagioase și de agere, într'o luptă de *guerilas*. In 1878, când armatele austriace au întrat în provinciile astăzi anexate, revoluția a fost cumplită și la Serajevo, a trebuit să ia casă cu casă, pentruca dominațiunea austriacă să poată fi stabilită. Au fost necesari 260.000 oameni, spre a se putea învinge răscoala, care a ținut din Aprilie până în Septemvrie și un regim de vigoare escepțional, care a durat până mai dăunăzi, pentru liniștirea spiritelor. *Pe acest sentiment contează astăzi acei naționaliști Sârbi*, cari voesc cu orice preț un războiu cu Austria.

Potolirea surescitătii nu înseamnă încă, că Sârbia se va mulțumi cu actuala stare de lucruri. Ea va continua să se agite și să revindice drepturile, înaintea Europei și nu credem că glasul său va rămânea fără ecou. Opinia publică europeană nu va putea sta indiferentă, până la sfârșit în fața nedreptății strigătoare ce s'a făcut acestui mic stat, de către o mare împărăție. Da, strigătoare, pentru că anexiunea Bosniei și Herțegovinei este *condamnarea la moarte a Sârbiei. Inconjurată din toate părțile de Austro-Ungaria, ea va înceta de a mai avea o viață individuală economică și nu va exista decât ca o simplă expresie politică, fără sens și fără nici un viitor.*

Un comunicat muntenegrean.

Monitorul oficial al Muntenegrului publică în numărul său de eri următoru comunicat:

Muntenegru s'a bucurat de învierea statelor balcanice și a privit în totdeauna succesele statelor balcanice ca niște succese comune: deci, Muntenegrul salută bucuros ziua proclamărei independenței bulgare, anexarea Cretei regatului elenic ca niște victorii a principiului naționalităților, în care se găsește viitorul națiunei sârbești divizată; *această bucurie totuși este oprimată de hotărârea Austro-Ungariei care a smuls din inima poporului sârb aceste două frumoase provincii Bosnia și Herțegovina.* Nu se găsesc cuvinte spre a exprima durerea și exasperarea sârbismului și mai cu seamă a Principatului în fața acestei situațiuni grave, care cere sânge rece și acte prudente.

Voci asupra declarațiunilor lui Aehrenthal. In Londra numai puține foi se pronunță asupra declarațiilor ministrului de externe în delegațiunea austriacă. »*Times*« face următoarea scurtă dar pișcătoare observare: »Declarările lui Aerenthal sunt

---

li-se da soldaților din prada luată dela dușmanii învinși. Adese-ori soldații primiau jumătate din jaful făcut, însă cealaltă jumătate era a comandantului. Adeseori celor bravi li-se dubla solda, bine înțeles celor ce s'au distins în situațiuni grave, unde numai curagiului temerar avea comandantul să-și mulțămească isbânda, a unei părți a legiunei d. e. *prima cohorta* a legiunei gemene a decis lupta, și ei i-s'a dublat solda.

După aceste preludii mai mult sau mai puțin esplicative intrăm în miezul temei.

Prima și cea mai uzitată decorațiune din timpuri străvechi era *hasta*—lancea. Ea era fără vârf ascuțit și se numea »*hasta pura*« și se atârna lângă sabie, care o purta gregarul ca și comandantul la șoldul drept.

Cu hasta se prezentau soldații decorați la pompa triumfală, cu ea luau parte la jocurile festive date parte în circ, parte în teatru. Adeseori hasta se așeza pe platoșă (lorica) compusă cu măestrie din curele, de unde i-se și derivă numirea.

In rândul al doilea vine a se însemna o altă decorațiune dată cavaleriei. Era aceasta niște stegulețe — »*vexilla*« — de argint — *vexillum argento insigne* (Orelli). Dar mai uzitate erau stegulețe făcute din stofă și se numiau *vexillum purum*. Mai mulți scriitori afirmă, între cari notăm pe Salmasius, că aceste stegulețe erau de culoare purpurie, nu se vedea pe ele nici un firicel de argint. Biografistul celor 12 cesari Svetonius (25 în Augustum) ne spune, că împăratul Octavian August dărui bravului său general Agrippa, căruia îi datoria izbânzile sale, în urma înverșunatei lupte dela Actium, un steag albastru din materie fină de mătase (*vexillum caeruleum*). Istoricul Flavius Vopicus în Aurelianum afirmă, că stegulețele din cestiune erau bicolore.

(Va urma)

Din filozofia lui Kant.

Trad. de *Aurel Dobrescu*, med.

Legea morală.

Cea mai înaltă lege morală, din care se pot deduce toate celelalte porunci ale datorinței. sună astfel: *făptuiește numai după acel principiu, despre care tu totodată să voiești, ca el să devină lege generală.*

De exemplu: cineva se vede silit de năcazuri să împrumute bani. El știe prea bine că nu-i va putea plăti, dar totodată știe și că nu i-s'ar împrumuta, dacă n'ar făgădui sus și tare, că-i va reîntoarce preste un anumit timp. El are voie să facă o astfel de făgăduință. Dar mai este 'n el atâta conștiință cât se 'ntrebe: oare nu este neiertat și potrivnic datorinței să te scoți în felul ăsta dela năcaz? Dar să zicem că totuși se hotărește s'o facă; atunci principiul lui ar fi: *Dacă mă aflu în lipsă de bani, împrumut bani și făgăduiesc că-i înapoiez, deși știu că asta nu se va întâmpla niciodată.*

Acum acest principiu al iubirii de sine ori al folosului propriu se poate împăca foarte bine cu bunăstarea mea din viitor, însă se ivește întrebarea: că *oare este cu dreptate acest fapt?* Deci mă voi întreba: Cum ar sta treaba, dacă principiul meu egoist ar deveni o lege obștească?

Atunci voi vedea îndată, că acel principiu nu poate fi niciodată o lege obștească, fiindcă numai decât ar veni în contrazicere cu sine însuși. Lățirea obștească a acelei legi ar zădărnici orice făgăduință și orice țintă ce s'ar urmări prin ea ar face-o imposibilă, căci nimenea n'ar mai credo că i-s'a făgăduit ceva, ci ar râde la auzul astorfel de cuvinte ca de-o vorbărie fără noimă.

Un altul află în sine un talent, care cu ajutorul oare căreî cultivări l-ar putea face om destoinic de orice lucru. Insă el se vede între împrejurări comoade, și-i mai place a se da cu totul desfătărilor, decât a se strădui întru lărgirea și îmbunătățirea destoiniciilor sale firești. Totuși el se mai întreabă că oare ceeace face potrivește-se cu ceeace se numește datorință? Și atunci vede, că ce e drept chiar și după acest fel de lege generală ar mai putea subsista, deși omul și-ar lăsa talentul să i-se rugineaseă și s'ar îngriji să-și cheltuiască viața numai pe trândăvie, desfătări și risipă, c'un cuvânt, numai pe plăceri.

Dar nu se poate ca el să voiască ca asta să fie lege generală. Pentrucă el ca ființă rațională trebue neapărat să dorească să-și desvolte toate talentele, pentrucă îi pot servi la tot feliul de intențiuni.

Sau se ivește un altul, căruia îi merge bine, și care văzând cum se luptă alții cu mari greutăți — pe cari el le-ar putea ușura — zice: ce-mi pasă mie? Fie tot omul așa de fericit cum îi e dat de sus, sau cum își poate întocmi fieștecare lucrurile, eu nu voi împiedeca, ba nici invidia pe nime. Numai pentru ușurarea stării lui nu vreau să contribuesc.

Acum, dacă un astfel de mod de gândire ar deveni lege obștească, neamul omenesc ar putea exista destul de bine, fără îndoială mai bine decât dacă toată lumea vorbește de interesare și bunăvoință, ba își dă silință să le aplice la ocazie, pe când unde numai poate își înșală, vinde sau scurtează dreptul oamenilor.

Insă deși e posibil, ca după acel principiu să existe o lege naturală generală, totuși e imposibil *să vreai*, ca aceasta lege să fie pretutindenea în vigoare. Căci o voință, care ar hotărî-o aceasta, s'ar împotrivi sie însuși, deoarece se pot doar întâmpla multe cazuri, când omul va avea lipsă de iubirea și interesarea altora, și când el, printr'o astfel de lege naturală izvorâtă din propria sa voință, și-ar răpi orice speranță de un ajutor dorit.

mai cu seamă de aceea remarcabile findcă mărturisește că destăinuirea corespondentului nostru din Paris asupra protocolului secret cu Turcia, *prin care Austria garantează numai vremelnică ocupațiunea Bosniei*, este pe deplin corectă. Sunt remarcabile mai departe prin aceea că Aerenthal concede, că fiindcă Austria a semnat protocolul *contra voinței sale*, ea nu trebue să respecteze subscrierea sa. Principiul e periculos, Austria a subscris atâtea tratate contra voinței sale«.

De ale diplomației române.

Ministrul României la Paris principele *Grigorie Ghica*, obținând punerea în pensiune și presentând președintelui republicei scrisorile de rechemare, întreg personalul legațiunei, ca să mulțămească șefului lor ilustru și venerat, care în cariera sa lungă diplomatică făcu numai cinste țării sale, îi oferi un banchet, la care conzilierul de legațiune d-l *Carol Mitilineu* a dat espresiune, în numele colegilor și a colaboratorilor lui vechi, celor mai vii sentimente prezentând principelui Ghica spre aducere aminte un obiect splendid de artă. (Il. Pop. Rom. dela 8 Oct.)

Ministrul României dela curtea din Viena, d-l Constantin *Lahovari*, este numit în locul principelui Grigorie Ghica, care se retrage în repaus, ministru plenipotențiar român la *Paris*. Zilele acestea d-l Lahovari a fost pe la Budapesta și și-a luat adio și dela miniștrii și înalții funcționari ungari »Pester Lloyd«, aducând vestea despre plecarea d-lui Lahovari la Paris o însoțește cu următoarele elogioase cuvinte:

»D-l Lahovari este un lumean desăvârșit, *Grand Senieur* în toată accepțiunea cuvântului, un diplomat plin de tact și experiență, este unul din acei bărbați de stat ai României, cari pretutindeni fac cinste țării. Vasta lui cultură și neobositul lui zel de muncă au făcut ca în toate misiunile ce i-s'au încredințat să poată aduce servicii în adevăr prețioase țării sale. Una după alta d-l Lahovari a fost secretar general și ambasador în Roma, Constantinopol și Viena și pretutindeni a excelat prin calitățile sale distinse. Ca purtător al unuia din cele mai bune nume din România, d-l Lahovari în timpul scurt cât a petrecut în Viena și-a câștigat atât în societatea aleasă cât și în cercurile oficiale încredere și simpatii prin necurmata sa grije de a face să se strângă încă și mai mult relațiunile amicale între monarchia noastră și România. Depărtarea sa va cauza sincere păreri de rău în acest mediu și în lumea diplomatică, în care ambasadorul român are mulți amici.«

La propunerea diplomației române ministrul de externe d-l Dim. *Sturdza* pregătește un proiect de reorganizare, pe care-l va prezenta la redeschiderea parlamentului ce se va întâmpla în 12 Noemvrie st. v., prin care voiește să amelioreze cariera și pensiunile personalului diplomatic și al dicasteriului externelor Proiectul va cuprinde înființarea unor nouă reprezentanțe ale României în străinătate, între cari două legațiuni nouă la *Washington* și *Madrid*, și două conzulate nouă la *Berna* și *Teheran*. (»Il Populo Romano« dela 8 Oct. a. c.)

STIRILE ZILEI.

— 1 Octomvrie v.

Masa studenților români din Brașov a fost inaugurată astăzi în prezența comisiunei administrative a fondurilor în frunte cu d-l director gimnazial Virgil *Onițiu*. Prânzul se pregătește și anul acesta de către familia Avrigeanu în casele proprii din str. Prundului.

Sănătatea Regelui Carol. »Monitorul Oficial« de Marți publică următorul buletin medical cu data de 28 Septemvrie v. »Dela publicarea ultimului buletin (luna August 1908) s'a îmbunătățit în mod simțitor starea sănătății M. S. Regelui. Fenomenele catarului stomacal s'au micșorat gradat și au dispărut în cele din urmă cu totul. Majestatea Sa a mai suferit în acest interval de nevralgii intercostale, cari au dispărut și ele la rândul lor. Luarea nutremântului este normală. starea forțelor foarte mulțumitoare. Se poate afirma cu certitudine că Majestatea Sa va dobândi forțele din trecut în câteva săptămâni. Pentru moment este nevoie, bineînțeles, de multă crutare. Trebue să afirmăm din nou, în fața svonurilor de prin unele ziare, că nu există nici cel mai mic motiv de îngrijire. — Prof. v. *Noorden*. Dr. *Theodori*.

Regina-mamă a Spaniei a sosit eri la amiazi în Budapesta, fiind primită la gară de Maj. Sa Monarchul în mod foarte cordial.

Un domeniu de 3600 jugăre cumpărat de Români. »Tribuna« aduce știrea, că în urma intervențiunei dep. Suciu le-a succes Românilor din comunele Chereluș, Șicula, Sintea și Gurba să cumpere la licitațiunea ținută în 9 Octomvrie domeniul contesei văd. Sigrai, care se află în hotarul comunei românești Chereluș. Această moșie va fi parcelată. Dureros este numai că acest succes economic al Românilor a trebuit să fie răscumpărat cu sângele și viața unui țăran român. »Telepeșii« din hotarul Chereluşului veneau foarte supărați dela licitația domeniului Șigrai. Românii veneau voioși. Unul, sărmanul, a cutezat să strige pe lângă »telepeși:« »să trăiască Dr. Suciu!« Efectul a fost înspăimântător. Coloniștii au luat pe sărmanul Român la goană și ajungându-l l'au răsturnat cu trăsură cu tot în șanț. Când bietul Român căuta să iasă de sub trăsură, un Ungur înhățând o leucă îi aplică o lovitură în cap atât de tare încât îl trânti la pământ mort. Dar fiarăle nu se mulțumiră cu atâta, ci scoaseră cuțitele și împunseră pe Român în grumazi, ca nu cumva să învie. Procurorul și judele, scrie »Tribuna« au lăsat pe acești ucigași criminali pe picior liber. Vezi Doamne că »s'au apărat!»

Moștenitorul tronului sârbesc organizează bande revoluționare. Din Belgrad vine știrea curioasă că moștenitorul tronului Sârbiei a organizat pe cheltuiala sa o bandă de 500 Sârbi, cari vor avea să producă la granița Bosniei turburări. Șef al acestei bande este cunoscutul comitagiu Ritailovic.

Constituire. *Societatea de lectură a pedagogilor dela seminariul »Andreian« din Sibiiu*, s'a constituit pe anul școlar 1908/9, în ședința ținută în 28 Sept. a. c. v. sub presidiul d-lui prof. sem. Dr. Petru Șpan, în modul următor: Președinte: Dr. Petru *Șpan* prof. sem. Vice-preș.: Filimon *Boeriu* ped. c. III. Referent și not. com. lit.: George *Zavici* ped. III. Archivar: Aron *Hedrea* ped. III. Redactor: Nicolae *Pratia* ped. III. Cassar: Ioan *Grama* ped. III Controlor: Nicolae *Cristea* ped. III. Not. soc.: George *Colda* ped. II. Membrii în comisia literară: Toma Bălan ped. III. Ioan Baboe ped. III. Remus Roșca ped. III. Gerasim Sicoe ped. III. Grigorie Bădilă ped. II. Ioan Dragomir ped. II. Alesandru Iosof ped. II. George Cantor ped. I. Ioan Clinciu ped. I.

Pentru »Masa studenților academici din Cluj« au binevoit a contribui în timpul din urmă: Excelența Sa I. P. S. Domn Dr. *Victor Mihályi* metropolit în Blaj 500 cor., Prea Veneratul Capitlu gr. cat. din Gherla 100 cor., Institutul de credit »Coroana« Bistrița, »Hațiegana« Hațeg câte 50 cor., D-l Dr. George Moldovan medic Arpaș, Cassa de păstrare din Săliște câte 30 cor., Magnificul Domn Dr. Izidor Marcu canonic Blaj 25 cor., D-l Emanuil Ungureanu advocat Timișoara, Institutul de credit »Mureșanul« M.-Radna, Rouniunea de păstrare și credit din Ilva-mare, Institutul de credit »Bistrițana« Bistriță, »Arieșana« Turda câte 20 cor., »Bănățiana« Bucoveț 10 cor.

Primească marinimoșii contribuenți și în special Excelența Sa I. P. S. Domn archiepiscop și mitropolit Dr. Victor Mihalyi și Prea Veneratul capitlu diecesan gr. cat. în Gherla, mulțămitele noastre cele mai ferbinți pentru ajutoarele oferite în scopul de a se alina cel puțin în parte multele lipse ale tinerimei noastre universitare. — *Administrația Mesei studenților academici din Cluj.*

*

La „Masa studenților academici" Cluj în speranța unor nouă contribuiri s'au primit pe semestrul I al anului scolastic 1908/9 următorii universitari: 1) Vasille Suciu stud. filos., 2) Ioan Prișcu stud. jur., 3) Sabin Mureșan stud. filos., 4) Octavian Rusu stud. jur., 5) Mihai Novac stud. mat., 6) Laurențiu Onea stud. jur., 7) Petru Musca stud. medic., 8) Enea Zeflean stud. filos., 9) Dionisiu Benea stud. med., 10) Demetriu Crăciun stud. jur., 11) Vasiliu Blegye stud. jur., 12) Demetriu Lupu stud. medic., 13) Ioan Boeriu stud. jur., 14) Aurel Juga stud. medic., 15) Ilariu Cojocar stud. jur.

Confiscări de arme la Sârbii din Bosnia. Din Serajevo se anunță că de câteva zile număroși emisari sârbi, travestiți, cutreeră întreaga Bosnie, înarmând Sârbii de aici și îndemnându-i la revoltă. Luni s'au făcut perchizițiuni la mai mulți Sârbi și s'au găsit la ei puști și revolvere cari au fost confiscate.

Intrarea regelui Ferdinand în Sofia.

Alaltăeri și-a făcut intrarea solemnă în capitala țării »Țarul tuturor Bulgarilor« Ferdinand. In vederea primirei regelui s'au efeptuit de către municipalitatea orașului cele mai întinse și splendide pregătiri. Orașul întreg a fost decorat cu mii de drapele, iar la întrarea în parcul Boris s'a ridicat un arc de triumf representând poarta vechei fortărețe din Sofia. Pe o parte a arcului de triumf se cetește inscripțiunea: »*Inainte, Țarul nostru, poporul este cu tine*«; în mijlocul arcului de triumf se vede o mare coroană regală aurită; mai sunt patru pajure relevând datele cele mai de seamă ale istoriei Bulgarilor: 1870, declararea independenței religioase; 1878, războiul ruso-turc: 1885, uniunea celor două Bulgarii, și 1908, independență; iar în dosul arcului de triumf se vede podul vulturilor, și la întrarea sa, niște mari coloane în vârful cărora se găsesc vulturi ținând în ghiarele lor ghirlande făcute cu foi de stejar și flori; ghirlande se încrucișează deasupra mijlocului podului, unde atârnă coroana regală făcută cu lauri și flori. De asemenea o mare coroană de lauri este depusă pe soclul monumentului Țarului liberator.

Pe tot parcursul cortegiului regal, au fost înșirate trupele garnizoanei. Cortegiul regal a fost deschis de societățile sportive și corporațiunile cu drapelele lor; în două străzi laterale erau adunați elevii gimnaziului și ai clasei a patra primară, însoțiți de profesorii și institutorii lor; studenții erau adunați pe scările Sobraniei, iar veteranii imprejurul monumentului Țarului liberator. In străzile Alabinska și Vitoșka și de asemenea pe piața catedralei erau elevii școalelor profesionale și ai seminariilor, iar înapoi o mulțime de popor. Foștii miniștri și foștii președinți ai sobraniei, deputați și capii diferitelor comunități confesionale, ofițerii superiori și înalții funcționari așteptau la catedrală; alți ofițeri din armata activă și din rezervă în mare ținută erau pe scările catedralei.

Regele a sosit Luni, la patru după amiazi, la câțiva chilometri înainte de oraș și a venit pe șoseaua Țarigradsko, trecând pe dinaintea casărmei de cavalerie de lângă parcul Boris. Aci a fost primit de către generalii și comandanții de brigăzi și de regimente. Formându-se cortegiul, regele călare, întră în capitală urmat de toți ofițerii călare. O baterie de câmp și una de munți au tras 31 de focuri de tun. Sosind în fața arcului de triumf, Suveranul a primit raportul șefului garnizoanei, apoi, un mare cor a intonat un imn regal compus cu acest prilej. Primarul orașului Sofia a prezentat Suveranului pânea și sarea tradițională. urându-i bunăvenire. Trecând pe sub arcul de triumf, Suveranul a fost salutat de societățile culturale, înșirate între arc și podul vulturilor. Cortegiul a mers apoi spre catedrală unde regele a fost primit de către P. S. Metropolitul din Sofia, însoțit de cler. Un serviciu religios a fost celebrat de P. S. Metropolitul, care a rostit o prea frumoasă cuvântare.

Dela catedrală, Suveranul s'a înapoiat la palat, dupăce trupele au defilat pe piața Alexandru. Se socotește numărul persoanelor venite din provincie și din împrejurimile capitalei la cincizeci de mii.

Seara, ofițerii s'au dus în curtea palatului aclamând pe Suveran. apoi au mers la cercul militar unde s'a servit o mică gustare. S'a făcut apoi o splendidă retragere cu torțe, la care au luat parte toți funcționarii guvernului și ai comunei și profesorii; apoi elevii din clasele liceale purtând lampioane, veteranii cu facle, societățile sportive și cicliste în uniforme și cu lampioane formau două șiruri mobile de-alungul procesiunei. Legațiunile marilor puteri, Sobrania și ministerul de răsboiu au fost splendid decorate și iluminate. In fața palatului s'au încins dansuri naționale și s'au tras focuri de artificiu.

ULTIME ȘTIRI.

Belgrad, 1 Octomvrie. De când se cunoaște atitudinea regelui contra răsboiului, se poate observa un început de mișcare antidinastică, mișcare ce se accentuiază pe fie-care zi. Se spune pretutindeni că nenorocirea Serbiei provine din faptul că regele nu poate vizita curțile europene. Țara este izolată și de aici o serie de nenorociri. Toată nenorocirea vine dela Viena, pentrucă acolo ar fi trebuit să se ducă în primul loc regele Serbiei. In unele cercuri se afirmă că din această pricină Regele va fi nevoit a se declara pentru războiu tocmai pentru că Viena îi este închisă. Șefii mișcărei antidinastice țin zilnic ședințe secrete.

Belgrad, 1 Octomvrie. — Prințul moștenitor George a ținut eri după amiazi un nou discurs înaintea mulțimei. El a declarat că este cu totul pe partea mulțimei, care cere războiul cu Austria. Ministrul de externe Milovanovici a vizitat pe prințul moștenitor și i-a atras atențiunea asupra faptului, că discursul acesta a complicat rău situațiunea.

Paris, 1 Octomvrie. Legațiunea Serbiei desminte în mod formal știrile pesimiste răspândite de ziare despre o pretinsă situațiune gravă la Belgrad. Serbia are încredere în drepturile sale și-și remite cauza în mânile marilor puteri.

Londra, 1 Octomvrie. Agenția „Reuter" află din Salonic, că un crucișător și 3 torpiloare turcești au plecat eri la Creta.

Roma, 1 Octomvrie. Liga foștilor Garibaldieni a adoptat o rezoluție în care spune că în cazul când Serbia și Muntenegrul ar ajunge la războiu, Garibaldienii conduși de Riziotti Garibaldi se vor pune în fruntea revoluționarilor pentru a scăpa pe frații lor de sub jugul Austriei.

Bibliografie.

— »*Legenda Funigeilor*«, poem dramatic în trei acte de St. O. *Iosif* și D. *Anghel*. Prețul 1 Leu.

Dante „Infernul" traducere în versuri de N. Gane. Prețul 3 cor. 50 bani. plus 30 bani porto.

„Prin Vraja Dragostei", nuvele de *Vasile Pop* editura Minerva. Prețul C. 1 50 plus 10 fileri porto.

M. Sadoveanu „Vremuri de Bejemie" 2 cor.

Guy de Maupaansst „Povestiri alese tr duse de M. *Sadoveanu*. 2 cor.

Octavian Goga „Poezii". 1 cor.

Zaharie Bârsan „Poesii" 1 cor. 50.

Sandu (Aldea) "Cărticica Plugarului" — 50 bani.

Ioan Adam: „Năzuinți" povestiri și „Pe lângă vată", pilde și glume țărănești. Ambele à 1.60 cor.

— »**Ciprian Porumbescu**, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu *Branisce*. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce

P. T.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public că am deschis Etablisementul meu de hăinărie fină pentru bărbați, băieți și copii în localul Parter și în etajul I

Un salon de confecțiuni pentru Dame

sub conducerea Domnului **Ludvig Fenyvesy** în

Brașov, Tîrgul Inului Nr. 26 (lângă Magazinul Schütz).

Deoarece baza unui serviciu solid o formează prețurile fixe, m'am decis a le introduce în negoțul meu și sper cu aceasta a câștiga confiența Onoratului public.

Păziți-vă de înșelăciune!

În prăvălii unde se tocmește se înșală fie-care. Vânzătorul știe înainte, că mușteriul să tocmește, și de aceea cere prețuri îndoite și întreite.

Dacă cumpărătorul după multă tocmeală, cumpără în fine marfa cu prețul jumătate, tot nu are siguranța, că a fost într'adevăr servit ieftin și solid.

În negoțul meu este eschis ori-ce șantaj.

Îmi iau voea a încunoștiința On. Dame, că se află un **bogat asortiment de costume gata, halaturi, mânecuțe și bluse.**

Sper că Etablisementul meu Vě va conveni, Vě rog a mě onora cu încredere și cercetare numeroasă.

Fără tocmeală.
Fără încărcare.
Pe fie-care bucată se vede prețul fix
cel mai ieftin.

Cu toată stima

I. ASCHER.

(324,9—20)

să se adreseze cine dorește a cumpăra

Pomi Roditori Altoiți,

de calitatea I., arbori de promenadă, tufe de ornament, acăți, gledicii, coniferi ș. a., precum și

Viță de vie altoită,

viță de vie europeană și americană cu și fără rădăcini.

Cataloage trimit gratuit și franco.

FISCHER Comp

BRAȘOV. Sub straje.

Numai timp scurt să poate vedea!

Cunoscuta mare menagerie a lui

ANTON KOCZKA.

In fiecare zi după prânz la $4^1/_2$ oare și sara la $7^1/_2$ care mare repre-zentație de dresură, împreunată cu nutrirea tuturor animalelor rapace, **4 renumiți îmblânzitori de animale și o îmblânzitoare. 12 lei.** Primadată să poate vedea: O luptă (trânteală) mare între o damă și un leu desvoltat! Aici încă nu s'a văzut! Cei mai mici trei cai din lume de pe insula Crinilor, 73 cm. de înalți, vârsta 5 ani Entréé: Locul I. 1 cor. Locul II 60 fil. Locul III 40 fil. Dumineca 2 reprezentații: la 11 oare a. m. și la 3 oare p. m. De sprijin binevoitor să roagă

Direcțiunea.

De închiriat

în casa din Brașov, Blumăna **Strada Fântânei Nr. 45**, în apropierea casarmei de Honvezi, proprietatea doamnei Alexandrina Viădescu, **un cuartir la etagiul I.** constăt toare din 4 odăi, cabinet de bae, bucătărie, cameră pentru servitori, cămară, pod, pivniță, cuvnă de spălat și grădină de flori.

Tot acolo le închiriat dimpreună cu quartirul de mai sus sau și deosebit **un grajd pentru 4 cai**, șop pentru nutreț și o remisă pentru trăsuri.

Intreaga casă este de vânzare dimpreună cu un teren de zidit, care să vinde însă și deosebit.

Informațiuni se pot căpăta dela

Dr. Alexandru Străvoiu.

354,1—3. advocat, Br șov Strada Vămii 28.

Nr. 15773/1908.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru a se da în arândă dela 1 Noemvrie 1908 până la 31 Octomvrie 1911 — stupina din dosul „Curmăturii“ în așa numitul „Burggrund“ de sub Nr. 1 constătătoare din 2 case de locuit dimpreună cu edificiile laterale precum și din curte, grădină, locuri de arat și de livadie de fân in total teren în estensiune de 23.76 jug. □ — se va ținea licitațiune publică cu oferte în scris la **15 Octomvrie 1908 10 oare a. m.** în localul despărțământului magistratual V. (afaceri economice) strada aurarilor Nr. 5. etagiu II.

Condițiunile specificate de ofert și ale contractului se pot ceti în aci menționatul despărțământ magistratual până la ziua licitatiunii totdeauna dela 8—12 oare a. m.

Brassó, în 30 Septemvrie 1908.

355,2 2. *Magistratul orășenesc.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Octomvrie n. 1908

Renta ung. de aur 4%.	109 85
Renta de coróne ung. 4% . . .	92 05
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½% .	81 50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	92 15
Bonuri rurale croate-slavone . .	93.50
Impr. ung. cu premii . . .	184.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139 50
Renta de hârtie austr. 4⅕ . . .	95 90
Renta de argint austr. 4⅕ . . .	95 80
Renta de aur austr. 4%	115 —
Renta de corone austr. 4% . . .	96 —
Bonuri rurale ungare 3½% . . .	86.15
Losuri din 1860	151 75
Acții de-ale Băncei ung. de credit	739 50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	632.—
Acții de-ale Băncei austro-ung. .	1734 —
Napoleondori.	19.11
Mărci imperiale germane . . .	117 45½
London vista	239 75
Paris vista.	95.42½
Note italiene.	95 15

Cursul pieței Brașov

Din 15 Octomvrie n. 1908

Bancnote rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Argint român	„	18 70	„	18 88
Lire turcesci	„	21 40	„	[illegible]
Scris. fonc. Albina 5%	„	100.—	„	101.—
Ruble Rusesci	„	2.51½	„	2.53
Napoleondori.	„	19.04	„	19.16
Galbeni	„	11.20	„	11.40
Mărci germane	„	117.20	„	117.5[illegible]

Schimbare de prăvălie.

POPP E.

Magazin de mărfuri de modă pentru dame cu începere dela **1 Septemvrie** se află în

327.6 - 6. **Strada Vămei Nr. 13.**

Cruce seu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.

Vindecă și înviorézâ pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boa-le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, auqul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni și la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insômnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tote părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pote examina aceste atestate* Acel pacient, care în decurs de 45 dile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“* atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit*, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. folosibil la morburi, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 6 cor. folosibil la copii și femei de constituție forte slabă.

Expediție din centru și locul de vêndare pentru țéră și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/26, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.